

**TIESNEŠU DISCIPLINĀRKOLĒĢIJAS
LĒMUMS**

Rīgā 2026.gada 17.aprīlī

Tiesnešu disciplinārkolēģija šādā sastāvā:

sēdes priekšsēdētājs Valerijs Maksimovs,

kolēģijas locekļi Ilze Andruškina, Kaspars Berķis, Lelde Grauda, Irīna Jansone, Līvija Slica,
Zita Studente,

ar sekretāri Sanitu Jefimovu,

piedaloties Rīgas pilsētas tiesas tiesnesei Marutai Bitei,

izskatīja disciplinārlietu, kas ar Augstākās tiesas priekšsēdētāja A. Strupiša 2026.gada 19.marta lēmumu ierosināta pret Rīgas pilsētas tiesas tiesnesi M. Biti par darba pienākumu nepildīšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Augstākās tiesas priekšsēdētāja A. Strupiša 2026.gada 19.marta lēmumu pret Rīgas pilsētas tiesas tiesnesi Marutu Biti ierosināta disciplinārlieta par darba pienākumu nepildīšanu.

Lēmumā norādīts, ka Augstākās tiesas priekšsēdētājs 2026.gada 15. un 16.janvārī saņēma [...] iesniegumus par Kriminālprocesa likumā noteiktā pilna sprieduma sagatavošanas termiņa neievērošanu kriminālprocesā Nr. [...]. Pārbaudot iesniegumā norādītos apstākļus, Augstākās tiesas priekšsēdētājs konstatēja, ka Rīgas pilsētas tiesas tiesneses M. Bites tiesvedībā atrodas kriminālprocess Nr. [...], kas tika iztiesāts 2025.gada 30.aprīlī. No Rīgas pilsētas tiesas sēdes protokola, kas pieejams Tiesu informatīvajā sistēmā, konstatējams, ka 2025.gada 30.aprīlī kriminālprocesā tiesa pasludinājusi saīsināto spriedumu un 2026.gada 10.martā pilns spriedums nav sastādīts. Ar pārbaudes lietas materiāliem un tiesneses paskaidrojumiem apstiprinās, ka tiesneses rīcība neatbilst Kriminālprocesa likuma 530.panta trešajā un ceturtajā daļā noteiktajam. Saīsinātais spriedums kriminālprocesā pasludināts 2025.gada 30.aprīlī, bet pilns spriedums lietas dalībniekiem nav pieejams arī lēmuma par disciplinārlietas ierosināšanu pieņemšanas dienā. Disciplinārlieta ierosināta, pamatojoties uz Tiesnešu disciplinārās atbildības likuma 1.panta pirmās daļas 2.punktu – par darba pienākumu nepildīšanu.

[2] Tiesnese M. Bite rakstveida paskaidrojumā norāda, ka atzīst to, ka nav ievērojusi Kriminālprocesa likumā noteikto pilna sprieduma sagatavošanas termiņu, darba pienākumus pildījusi atbilstoši savām iespējām, jo vienlaikus bijusi aizņemta divos sarežģītos kriminālprocesos. Prioritāri veltījusi pūles kriminālprocesu pabeigšanai, kuros apsūdzētajai personai piemērots drošības līdzeklis – apcietinājums, izmantojusi Kriminālprocesa likuma 510.pantā noteiktās tiesības un tajā laikā nav varējusi pieņemt jebkādu citu lēmumu. Norāda, ka nolēmuma sagatavošanas kavējošs apstāklis saistīts arī ar to, ka 2025.gada martā darba tiesiskās attiecības tiesā izbeidza ilggadējs un pieredzes bagāts tiesneša palīgs.

[3] Tiesnešu disciplinārkolēģijas sēdē tiesnese M. Bite uzturēja rakstveida paskaidrojumā norādītos argumentus. Paskaidroja, ka esot amatā gandrīz 20 gadus un pilna sprieduma pieejamības termiņa kavējumu pieļāvusi pirmo reizi, to ietekmējusi noslodze citos kriminālprocesos, kuros apsūdzētajām personām piemērots drošības līdzeklis – apcietinājums. Apzinās likumā noteikto procesuālo termiņu ievērošanas būtiskumu. Tāpat skaidroja, ka nolēmuma sagatavošanu kavēja arī tiesneša palīgu nomaiņa un neiespējamība izmantot šajā procesā apspriežu istabu uz maksimālo, Kriminālprocesa likuma 510.pantā noteikto, laiku. Informēja, ka spriedumu kriminālprocesā Nr. [...] ir sastādījusi un tas tika ievietots Tiesu informatīvajā sistēmā un bija pieejams 2026.gada 30.martā. Pilns spriedums nosūtīts procesa dalībniekiem, un lietā iesniegta apelācijas sūdzība.

Motīvu daļa

[4] Pārbaudījusi Augstākās tiesas priekšsēdētāja A. Strupiša 2026.gada 19.marta lēmumā norādītos apstākļus, uzklauzījusi tiesneses M. Bites paskaidrojumu, Tiesnešu disciplinārkolēģija atzīst, ka disciplinārlieta ir ierosināta pamatoti.

[5] Atbilstoši Tiesnešu disciplinārās atbildības likuma 1.panta pirmās daļas 2.punktam tiesnesi var saukt pie disciplinārās atbildības par darba pienākumu nepildīšanu. Disciplinārlieta pārbaudāms, vai ir pamats tiesnesi saukt pie disciplinārās atbildības par darba pienākumu nepildīšanu.

[6] Kriminālprocesa likuma 530.panta trešā daļa noteic, ka prokurors, apsūdzētais, cietušais, aizstāvis vai pārstāvis, kā arī kriminālprocesā aizskartais mantas īpašnieks, kura mantai uzlikts arests, 10 dienu laikā no saīsinātā sprieduma pasludināšanas dienas var rakstveidā iesniegt tiesai lūgumu par pilna sprieduma sagatavošanu. Pēc lūguma iesniegšanas termiņa beigām, ja saņemts lūgums par pilna sprieduma sagatavošanu, tiesa pilnu spriedumu sagatavo 14 dienu laikā, paziņojot tā pieejamības datumu. Atbilstoši minētā panta ceturtajai daļai, ja lietas apjoma, juridiskās sarežģītības vai citu objektīvu apstākļu dēļ pilns tiesas spriedums nav sastādīts noteiktajā laikā, tiesnesis paziņo prokuroram, apsūdzētajam, cietušajam, aizstāvim un pārstāvim, kā arī kriminālprocesā aizskartajam mantas īpašniekam, kura mantai uzlikts arests, kad būs pieejams pilns tiesas spriedums. Pilna tiesas sprieduma sastādīšanu vienā reizē var atlikt ne ilgāk par diviem mēnešiem, bet kopā pilna sprieduma sastādīšanu var atlikt ne ilgāk par sešiem mēnešiem.

No minētajām normām izriet, ka maksimālais pilna sprieduma sagatavošanas termiņš ir seši mēneši no dienas, kad paziņots tā sākotnējais pieejamības datums.

[7] Izskatāmajā gadījumā saīsinātais spriedums pasludināts 2025.gada 30.aprīlī. Lietā iesniegts lūgums par pilna sprieduma sagatavošanu, un atbilstoši lietā noskaidrotajam tiesnese M. Bite izmantoja Kriminālprocesa likuma 530.panta ceturtajā daļā noteiktās tiesības atlikt sprieduma sastādīšanu, pilna sprieduma pieejamības dienu atlika vairākas reizes līdz 2025.gada 30.oktobrim.

Atbilstoši Tiesu informatīvajā sistēmā esošajai informācijai pilns spriedums sagatavots un lietas dalībniekiem pieejams 2026.gada 30.martā. Atbilstoši Kriminālprocesa likuma

530.panta ceturtajā daļā noteiktajam tiesnesei bija tiesības pilna sprieduma sastādīšanu kopumā atlikt ne ilgāk par sešiem mēnešiem un noteikt tā pieejamības dienu ne vēlāk kā līdz 2025.gada 11.novembrim.

Ievērojot iepriekš minēto, secināms, ka tiesnese nav sastādījusi pilnu spriedumu likumā noteiktajā termiņā un ir pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 530.panta ceturtajā daļā noteikto. Pilna sprieduma sastādīšanas termiņa nokavējums ir nepilni pieci mēneši.

[8] Tiesnešu disciplinārkolēģija norāda, ka likumā noteiktie procesuālie termiņi ir cieši saistīti ar Latvijas Republikas Satversmes 92.pantā noteikto tiesību uz taisnīgu tiesu efektīvu īstenošanu.

Latvijas Republikas Satversmes 92.pantā minētais jēdziens “taisnīga tiesa” ietver divus aspektus, proti, “taisnīga tiesa” kā neatkarīga tiesu varas institūcija, kas izskata lietu, un “taisnīga tiesa” kā pienācīgs, tiesiskai valstij atbilstošs process, kurā šī lieta tiek izskatīta (Satversmes tiesas 2017.gada 8.marta sprieduma lietā Nr. 2016-07-01 28.1.punkts).

Procesuālo termiņu neievērošana aizskar personas tiesības uz lietas iztiesāšanu tiesā likumā noteiktajā procesuālajā kārtībā (likuma “Par tiesu varu” 1.panta ceturta daļa), nepamatoti pagarina lietas izskatīšanas laiku un kavē efektīvu un savlaicīgu personas tiesību aizsardzību. Likuma “Par tiesu varu” 28.panta pirmā daļa noteic, ka tiesnesis izspriež lietu tik ātri, cik vien iespējams.

Tiesību normās nosakot nolēmumu sastādīšanas termiņus, likumdevējs ir izdarījis apsvērumus, kādēļ šādi termiņi ir nepieciešami un atbilstoši. Šajā ziņā tiesnesim savs darba ritms jāpakārto attiecīgajam regulējumam (Disciplinārtiesas 2021.gada 7.jūnija lēmuma lietā Nr. DT-4/2021 11.punkts).

Nemot vērā iepriekš minēto, Tiesnešu disciplinārkolēģija atzīst, ka tiesneses M. Bites rīcībā ir konstatējams disciplinārais pārkāpums. Secināms, ka tiesnese nav pildījusi darba pienākumus – nav ievērojusi procesa dalībnieku tiesības saņemt motivētu spriedumu likumā noteiktajā termiņā, nodrošinot tiesību uz taisnīgu tiesu realizēšanu. Tādejādi tiesnese ir saucama pie disciplinārās atbildības atbilstoši Tiesnešu disciplinārās atbildības likuma 1.panta pirmās daļas 2.punktam.

[9] Atbilstoši Tiesnešu disciplinārās atbildības likuma 7.panta piektajai daļai, uzliekot disciplinārsodu, Tiesnešu disciplinārkolēģija ņem vērā disciplinārā pārkāpuma raksturu, tā sekas, tiesneša vainas pakāpi nodarījumā, ziņas, kas raksturo viņa personību un iepriekšējo darbību tiesneša amatā. Minētā panta astotā daļa noteic, ka izņēmuma gadījumā Tiesnešu disciplinārkolēģija var aprobežoties ar disciplinārlietas izskatīšanu sēdē, neuzliekot disciplinārsodu.

Tiesnešu disciplinārkolēģija konstatē, ka konkrētais pilna sprieduma termiņa nokavējums ir izņēmuma gadījums tiesneses darbā, kas pieļauts paaugstinātas darba noslodzes un intensitātes apstākļos. Turklāt pilns spriedums uz disciplinārlietas izskatīšanas dienu jau ir sagatavots un bija pieejams lietas dalībniekiem 2026.gada 30.martā. Pieļautajam pārkāpumam nav sistemātiska rakstura, un tiesneses sniegtie paskaidrojumi norāda uz to, ka tiesnese apzinās likumā noteikto procesuālo termiņu ievērošanas būtiskumu.

Nemot vērā minēto, Tiesnešu disciplinārkolēģija atzīst, ka ir iespējams aprobežoties ar disciplinārlietas izskatīšanu sēdē, neuzliekot tiesnesei disciplinārsodu.

Pamatojoties uz Tiesnešu disciplinārās atbildības likuma 1.panta pirmās daļas 2.punktu, 7.panta astoto daļu, Tiesnešu disciplinārkolēģija

nolēma

aprobežoties ar disciplinārlietas izskatīšanu sēdē, neuzliekot tiesnesei Marutai Bitei disciplinārsodu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Sēdes priekšsēdētājs

V. Maksimovs

Kolēģijas locekļi

I. Andruškina

K. Berķis

L. Grauda

I. Jansone

L. Slica

Z. Studente